

Rozhovor s ředitelem VZP: Dostupnost je nedotknutelná hodnota

19.5.2023 - Adéla Čabanová | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Za dobu existence pluralitního systému zdravotních pojišťoven v Česku se jejich role průběžně mění a měnit bude. Vnímáte nějaké trendy, které budou posouvat těžiště role zdravotních pojišťoven v příštím desetiletí?

Dynamika změn už skutečně nabírá na intenzitě a není důvod se domnívat, že by se tento trend otočil. K těm nejzásadnějším výzvám patří bezpochyby stárnutí populace a s ním související rostoucí tlak na capacity celého systému. Druhým je pak vstup moderních technologií a také stále inovativních léčivých přípravků, které posouvají hranice medicíny velmi významně vpřed, ale zároveň představují významnou zátěž výdajové strany rozpočtů zdravotních pojišťoven. Hlavním úkolem tedy bude, a vlastně se to již děje, udržet za této situace solidární systém v rovnováze.

Sledujete změnu v tom, jak vnímají pojišťovnu pacienti?

VZP se v posledních letech skutečně daří velmi dobře vést lékovou politiku, díky níž zajišťuje klientům nejmodernější a nejnákladnější přípravky na trhu. V mnohých případech dokonce dřív, než jsou u nás zaregistrovány Státním ústavem pro kontrolu léčiv. Jedná se ale o natolik odbornou věc, že lze jen těžko soudit, do jaké míry to vnímají naši klienti. Pozitivně to hodnotí určitě ti, kterým takový přístup zachrání zdraví a mnohdy i život.

Základním úkolem zdravotní pojišťovny je zajištění dostupných a kvalitních zdravotních služeb. Jak z tohoto pohledu vnímáte demografické ukazatele a předpoklad značného zvýšení poptávky po zdravotních službách v horizontu patnácti let? Je současný systém udržitelný?

V horizontu patnácti let dle mého odhadu současný systém už udržitelný nebude. Tempo změn a rostoucích nároků na zdravotnictví, o nichž jsem hovořil, bude motorem k nastartování širších změn ve zdravotním pojištění. Nedotknutelné jsou z mého pohledu otázky dostupnosti zdravotních služeb, tedy výdajová složka. Logicky by se tedy změny měly týkat složky příjmové. Ve veřejném prostoru už dnes zaznívají návrhy na jeho možné úpravy, například zavedením nominálního pojistného. V tomto případě jde ale primárně o politické rozhodnutí, a tedy bych je rád politikům také přenechal.

Co má být ideálně kritériem při rozhodování o úhradách? Počet zachráněných QALY, dopady na zaměstnanost a soběstačnost klientů a na sociální systém, nebo něco jiného?

Primárním kritériem pro stanovení úhrad musí být vždy potenciál léčby, tedy zdraví pacienta. Ptáte-li se ale na kritérium určující cenu zdraví, pak si netroufnu být v tomto prorokem. Jde nejen o velmi odbornou, ale navíc i vysoce eticky náročnou otázku, na niž dosud není jednoznačná odpověď.

Hodně se v posledních letech mluví o podpoře prevence, která by mohla mírnit poptávku po zdravotních službách a udržet občany déle v roli plátců pojistného. VZP začala kromě úhrad a bonifikace lékařů za prevenci také opatrně i s odměňováním pacientů - kdo chodí na preventivní prohlídky, má větší možnosti čerpání některých příspěvků z fondu prevence. Půjdete touto cestou ještě dál?

Určitě. Prevence je jedna z nemnoha cest, které mohou do budoucna efektivně ulevit výdajům na

léčbu. A VZP nechce nic menšího než změnit přístup občanů k péči o vlastní zdraví, což je, jak uznávám, velmi ambiciózní cíl. První kroky již činíme, finanční motivace například k důsledné návštěvě preventivních prohlídek, včetně těch screeningových, k nim patří a hodláme je už od příštího roku dále rozvíjet.

Vnímáte v systému nějaké bariéry, které brání větší podpoře prevence ze strany zdravotních pojišťoven? Jsou tou bariérou finance, když prevence nakonec peníze ušetří?

Fond prevence měl ještě v loňském roce poměrně striktně stanovený strop, úprava legislativy nám ale v tomto směru celkem významně rozvázala ruce a my můžeme naprosto realisticky začít uvažovat o nových modelech podpory prevence. Bariérou tedy již nejsou finance. Každý nový program ale musí být velmi detailně konstruován, včetně poměrně precizních výpočtů efektivity, rizik i přínosů. Nové programy zkrátka nevymyslíte od stolu, proto už dnes naši kolegové připravují plán na to, jak by mohl fond prevence vypadat v příštím roce, pokud jej schválí správní rada.

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/rozhovor-s-reditelem-vzp-dostupnost-je-nedotknutelná-hodnota>